

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะจากการศึกษา ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 206 คน (ร้อยละ 51.50) รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 194 คน (ร้อยละ 48.50)

จำแนกตามอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18-33 ปี จำนวน 144 คน (ร้อยละ 36) รองลงมาอายุระหว่าง 34-49 ปี จำนวน 131 คน (ร้อยละ 32.75) และอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 125 คน (ร้อยละ 31.25)

จำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่อาศัย พบว่า ส่วนใหญ่อาศัยอยู่หมู่ที่ 8 บ้านหนองคูน้อย และหมู่ที่ 13 บ้านเขวไร่พัฒนา หมู่บ้านละ 36 คน (ร้อยละ 9)

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.32$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการเลือกตั้ง ($\bar{x} = 3.71$) อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ ($\bar{x} = 3.40$) ด้านการแสดงออกด้วยการกระทำ ($\bar{x} = 3.32$) ด้านการมีกิจกรรมในกลุ่มการเมือง ($\bar{x} = 3.13$) และด้านการรวมกลุ่มผลประโยชน์ ($\bar{x} = 3.05$)

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

จำแนกตามเพศ และอายุ พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

จำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่อาศัย พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็น
รายด้าน พบว่า แตกต่างกัน จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ และ
ด้านการแสดงออกด้วยการกระทำ

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การ
บริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ที่มีค่าความถี่สูงสุด 2
ข้อแรกของแต่ละด้าน ดังนี้ ผู้นำควรวางตัวเป็นกลางในการเลือกตั้ง ควรรณรงค์ให้ประชาชน
ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อต่อรองทาง
การเมือง ควรส่งเสริมกิจกรรมทางการเมืองในโรงเรียน ควรฝึกประชาชนให้กล้าแสดงออก
ความคิดเห็น ควรจัดให้มีผู้แสดงความคิดเห็น องค์การบริหารส่วนตำบลควรตั้งงบประมาณ
สนับสนุนโครงการต่าง ๆ ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้เรื่องกลุ่มผลประโยชน์ ควรรับ
ฟังการแสดงความคิดเห็นของประชาชน และควรจัดสถานที่การแสดงความต้องการของประชาชน
ในทุกหมู่บ้าน

อภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหาร
ส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สมมุติฐานที่ 1 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การ
บริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

1.1 ด้านการเลือกตั้ง ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
เขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม มีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งอย่าง
สม่ำเสมอ ไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความสมัครใจ และมีการรณรงค์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิ
เลือกตั้งอย่างต่อเนื่อง

1.2 ด้านการมีกิจกรรมในกลุ่มการเมือง ประชาชนในเขตองค์การ
บริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เข้าร่วมกลุ่มการเมืองและเสนอ
นโยบายในกลุ่มการเมืองเป็นบางครั้ง และไม่ต่อเนื่อง

1.3 ด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ ประชาชนในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม แสดงความคิดเห็นต่อ
การกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลในการวางแผนพัฒนาหมู่บ้านและแสดง
ความคิดเห็นต่อโครงการต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำในหมู่บ้านเป็นบางครั้ง
คราว

1.4 ด้านการรวมกลุ่มผลประโยชน์ ประชาชนในเขตองค์การบริหาร
ส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เข้าร่วมกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง
และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มผลประโยชน์เป็นบางครั้งคราว

1.5 ด้านการแสดงออกด้วยการกระทำ ประชาชนในเขตองค์การ
บริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม วิทยากรวิจารณ์การบริหารงาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นบางครั้ง

ผลการศึกษาสอดคล้องกับ นพดล สำราญพงษ์ (2552 : 84-86) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วม
ร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล โคกศรี อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล โคกศรี
อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ
คำเกิง ลักษณะโยธิน (2552 : 60-61) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน
เขตเทศบาลนครลำปาง ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับ
ประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ สุวีฑร ขวัญทองห้าว (2554 : 87)
ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปอภาร อำเภอมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล
ตำบลปอภาร อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ

รุ่ง เติญยรัตน์ (2555 : 62) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ชุมพล พันธโคตร (2555 : 63) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับ สุจินตนา โสภานเวทย์ (2552 : 64) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองสองห้อง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองสองห้อง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับ นัญญิกาล ศรีจันทร์โท (2552 : 100-102) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาฏ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาฏ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดมหาสารคามมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับ องอาจ จิตกุล (2552 : 56-57) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองแวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองแวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ไม่สอดคล้องกับ วรเวช ศิริประเสริฐศรี (2554 : 93) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับ สุทธิพงษ์ แดงกีฬา (2555 : 90-92) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทับกุง อำเภอหนองแสง จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทับกุง อำเภอหนองแสง จังหวัดอุดรธานี มีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. สมมุติฐานที่ 2 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอ
นาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ อายุ และหมู่บ้านที่อยู่อาศัยแตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการ
เมืองแตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่าประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่
อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ และอายุ แตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่
แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนทุกเพศ และทุกกลุ่มอายุ ให้ความสนใจการเมือง
และติดตามการเมืองในเวลาและ โอกาสที่เหมือนกัน และกิจกรรมทางการเมืองที่องค์การ
บริหารส่วนตำบลได้จัดขึ้น มีเจตนาให้ประชาชนทุกเพศ และทุกกลุ่มอายุ ได้มีส่วนร่วมโดย
ไม่แยกกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ สำหรับความแตกต่างด้านหมู่บ้านที่อยู่อาศัย ผลการศึกษา
พบว่า มีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็น
เพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนแต่ละหมู่บ้านได้
ทราบถึงข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้ง ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็น หรือ
กิจกรรมการแสดงออกด้านต่าง ๆ ทางการเมือง ไม่ทั่วถึงทุกหมู่บ้าน

ผลการศึกษาสอดคล้องกับ สุจินตนา โสภานเวทย์ (2552 : 64) ได้ศึกษาการมีส่วน
ร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองสองห้อง อำเภอเมือง จังหวัด
หนองคาย ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน
มีส่วนร่วมในการใช้สิทธิทางการเมืองท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ นพดล สำราญพงษ์
(2552 : 84-86) ศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกศรี
อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกศรี อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ในแต่ละชุมชนมี
ส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน สอดคล้องกับ นัญญฎีกาล ศรีจันทร์โท (2552 : 100-102) ได้
ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอ
ยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม จำแนก
ตามเพศไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ วรเวช ศิริประเสริฐศรี (2554 : 93) ได้ศึกษาการมีส่วน
ร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัด
มหาสารคาม จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สุวีพร
ขวัญทองห้าว (2554 : 87) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล
ตำบลปอภาร อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของ

ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปอการ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ รุ่ง เสถียรรัตน์ (2555 : 62) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ ชุมพล พันธโคตร (2555 : 63) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับ คำเกิง ลักษณะโยธิน (2552 : 60-61) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครลำปาง ผลการศึกษาพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้ มีความสัมพันธ์กับทางแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง ไม่สอดคล้องกับ นัญญิกาล ศรีจันทร์โท (2552 : 100-102) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับ วรเวช ศิริประเสริฐศรี (2554 : 93) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่อาศัย พบว่า รายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับ สุรีพร ขวัญทองห้าว (2554 : 87) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปอการ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปอการ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่อาศัย พบว่า รายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับ สุทธิพงษ์ แดงกีฬา (2555 : 90-92) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทับกุง อำเภอหนองแสง จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทับกุง อำเภอหนองแสง จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามเพศแตกต่างกัน และจำแนกตามอายุแตกต่าง ไม่สอดคล้องกับ รุ่ง เสถียรรัตน์ (2555 : 62) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วน

ตำบลโนนสง่า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสง่า อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามขนาดหมู่บ้าน แตกต่างกัน จำแนกตามอายุและระดับการศึกษา แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับ ชุมพล พันธโคตร (2555 : 63) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่อาศัย ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

ผู้ศึกษาได้กำหนดข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาเสนอต่อผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริม และพัฒนาการการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

1.1 ด้านการเลือกตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ควรณรงค์ให้ประชาชน ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง และจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียงทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง

1.2 ด้านการมีกิจกรรมกลุ่มการเมือง

องค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มการเมือง

1.3 ด้านการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ

องค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ควรณรงค์ให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

1.4 ด้านการรวมกลุ่มผลประโยชน์

องค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ควรส่งเสริมให้ประชาชนต่อรองผลประโยชน์กับองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น การก่อสร้าง

ถนน ไฟฟ้า เป็นต้น และควรผลักดันให้ประชาชนตอบสนองความต้องการของกลุ่มผลประโยชน์ของตน

1.5 ด้านการแสดงออกด้วยการกระทำ

องค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมสนับสนุนหรือคัดค้านการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขวาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY